

כתרי תורה

כתר מלכות - מאן מלכי רבנן

רבי יוסף ב"ר שלום בדיחי זלה"ה
חכם באשי בצנעא - כ"ד מרחשון תרע"א
רבי חיים ב"ר אברהם אכלופי זלה"ה
מרבני רחבה - כ"ו מרחשון תש"ה
רבי אהרן ב"ר יעקב מצרפי זלה"ה
אב"ד במחוז בעדאן - כ"ו מרחשון תשל"א
רבי אלישע ב"ר יחיאל רמדיא זלה"ה
רב כפר אלחואד - כ"ח מרחשון תש"ד
רבי זכריה ב"ר יאיר (זאהר) מדרא הלוי זלה"ה
רב שכונת מרמורק - כ"ח מרחשון תשכ"ז
רבי בן ציון ב"ר חיים חוכימה זלה"ה
ראש בד"צ ישא ברכה - כ"ח מרחשון תשע"ז
רבי סעדיה ב"ר דוד שאער זלה"ה
רב באיב וחבר הרבנות בהדרה - כ"ט מרחשון תשמ"ה

לק"י • פרשת ויהיו חיי שרה ה'תשפ"ב ב'של"ג • גליון ע"ז
הגות והלכה בפרשת השבוע במשנת רבותינו גאוני תימן זיע"א

אין לקרוא בשעת התפילה וקריאת התורה • הערות והארות יתקבלו בברכה בטלפון 0504139964 או במייל avish964@gmail.com

לע"נ ידיד ורע אשר שמחת התורה שבלבו ועל פניו האירה כל סביבותיו, וזה להריבין תורה ולהעמיד בתי מדרשות לשקירתה הרב רפאל אליהו אליעזר זצ"ל ביבלחט"א הרב צבי בלאט שליט"א • דודי הרב אברהם ב"ר דוד בדיחי זצ"ל, הרב משה ב"ר שלום צאלח זצ"ל, הרב אלעזר עזריי זצ"ל בן ביבלחט"א רבי אברהם, הרב זכריה ב"ר יוסף ג'הסי זצ"ל הרב ישראל ב"ר יהודה זצ"ל, מרת אורית ב"ר מנחם שרעבי ע"ה ומרת אסתר ב"ר יחיאל גרשי ע"ה • ולזכות הרב אברהם ב"ר שלמה שליט"א, הרב אהרן ב"ר יוסף שליט"א, ומיכל ב"ר ישי תח"י לרפוא"ש במהרה בתוך שאר חולי ישראל, אבי"ר.

כתר של"א"ש

ויגוע וימת אברהם בשיבה טובה זקן
ושבע ויאסף אל עמיו (כ"ה, ח).

איתא בגמרא (ב"ב צא, א) אמר רב אותו
היום שנפטר אברהם אבינו מן העולם
עמדו כל גדולי אומות העולם בשורה
ואמרו, אוי לו לעולם שאבד מנהיגו, אוי
לה לספינה שאבד קברניטה ע"כ.
וקברניט, פירש"י המוליך את הספינה.

ויש להתבונן מהו כפל הלשון שהזכירו
רבתינו, מאי קמ"ל. וביאר מוהר"ר
סעדיה בן אור זלה"ה בספרו ערוגות
הבושם, כי מנהיג העולם מורה על
הנהגתו בכל דרכי העולם, בעניני מזונות
ובטחון, קשרים עם מלכים ונשיאים,
רוזנים וכל שופטי ארץ. וקברניט אינו

אלא בהנהגת פרט אחד, הנהגת הספינה.
וקא משמע לן הכתוב, כי לא רק
שהקדיש אברהם אבינו את ימיו ללמד
יחוד השי"ת לכל באי עולם, שזוהי
בחינת הנהגת הספינה בדרך פרט. מלבד
זאת היה גם מנהיג העולם בדרך כלל
ודאג לכל פרטיו וצרכיו, כמאמרם ז"ל
(סוטה י, א) ויטע אשל בבאר שבע (לעיל
כ"א, ל"ג), אמר ריש לקיש מלמד שעשה
פרדס ונטע בו כל מיני מגדים, ולחד מ"ד
עשה פונדק (ופירש"י ללון בו אורחים, ואש"ל

ר"ת אכילה שתיה ולינה) וע"ע במדרש
הגדול שם כמה טרח אברהם אבינו לכל
אורח יותר מהרגלו. ובביתו מצא כל רעב
וצמא די צרכו, וכל מר נפש מצא בו
עידוד וחיזוק, זהו מנהיגו של עולם,
שהנהיגו ודאג לכל צרכי באי עולם.

ונראה, דהא בהא תליא, ובזכות מידת
החסד זכה אברהם לקרב את באי העולם
להשי"ת, וכדמוכח מסיפיה דקרא (שם)
ויקרא שם בשם ה' א' עולם. כי על ידי
שראו כמה טרח אברהם למענם, ראו
את אהבתו, ולכך ושמעו וקיבלו את
דבריו לעבודת השי"ת. ומכאן יקח כל
אדם לקח, כי כשרוצה לקרב את בניו
ותלמידיו לעבודת השי"ת, צריך תחילה
להראותם אהבתו ולדאוג לכל צרכיהם,
ואז יקבלו ממנו, מוסר ותוכחת חיים.

אבי"ר. שבת שלום

כתר ההלכה

הגאון הרב נתנאל עומסי שליט"א - מרבני בית ההוראה 'פעולת צדיק'
לעילוי נשמת אביו רבי יחיאל ב"ר יצחק עומסי זלה"ה - נלב"ע כ"ו אלול התש"פ
צינור של מזגן הנוסף למקווה

א[שאלה: באחת החנויות לממכר כלי בית, היה מקווה כלים לשירות הקונים. סמוך למקווה השתלשל לו צינור של מזגן שנטף ממנו מים והרטיב את פתח החנות. בעל החנות הזיז את הצינור והניחו על פתח המקווה וכך נטפו מי המזגן לתוך המקווה. אלא שעלה חשש שמא מי המזגן פוסלים את המקווה שהרי הם נעשו מאידי אויר המזגן ומי זיעה אינם נחשבים משקין למקווה (מכשירין פ"ב מ"א, קנין דעה מקואות עמ' שפ"ז בשם הגר"מ שטרנבוך שליט"א). כיצד הדין בזה. תשובה: קי"ל שאם יש ארבעים סאה במקווה, אף אם נתן לתוכו מים פסולים, לא פסלוהו (שו"ע י"ד סי' ר"א סעי' ט"ו). אכן אם נתן לתוכו מים פסולים והוציא אחרים כנגדם דהיינו נתן סאה ונטל סאה, צריך שיישארו רוב מים כשרים, דהיינו עשרים ואחד סאה (שם סעי' כ"ד). ואף במקווה הנ"ל נודע לאחר הבריר שהוא מצומצם, ויש צורך למלאותו, מפני שהיה מתמעט במשך הזמן מהשימוש בו. וא"כ נמצאו מי המזגן ממלאים אותו מחסרונו. וכיוון שיש כאן דין נתן סאה ונטל סאה שעד מחצה פסול, יש לחשב שבמשך השנים לא נכנסו לתוכו מי מזגן רבים עד שנעשו מחצה מקווה דהיינו עשרים סאה ושיעור המקווה במידות זמננו לשיטת הגרא"ח נאה הוא 330 ליטר וחצי מזה הוא 165 ליטר וזה משתנה לפי גודל המקווה וכמות המים שבתוכו כי פעמים יש שם הרבה יותר מארבעים סאה.

האם גם הנשים צריכות להקדים את קשירת הנעל השמאלית

ב[סדר נעילת הנעלים וקשירתן מבואר בגמ' (שבת סא.) ונפסק בשו"ע (סי' ב' ס"ד) שאף שיש לנעול את נעל ימין תחילה, מ"מ לענין קשירת הנעלים יש להקדים את של שמאל. והטעם, מפני קשירת התפילין שחשיבותה בשמאל (כ"י שם) וטעם נוסף יש בזה ע"פ המובא בגמ' חולין (פט.) שבשכר שאמר אברהם אבינו למלך סדום, אם מחוט ועד שרוך נעל, זכו בניו לחוט של ציצית ורצועות של תפילין. הרי שמדמים את קשירת השרוכים לקשירת התפילין (לבוש שם ס"ג). ויש לדון האם גם הנשים שפטורות מהתפילין, יקשרו את של שמאל תחילה, או שאדרבה יש להם להקדים את הימין החשובה בכל מקום. ואולי תלוי הדבר בטעמים הנוכרים, דלפי טעם חשיבות השמאל, גם הנשים צריכות להקדימה לקשירה, אך לפי הטעם השני שהוא מפני דמיון קשירת התפילין לקשירת השרוכים, הנשים אינן שייכות בזה. ויש שכתבו (מור וקציעה ס"ג ד"ה ונראה, לענין איסור קניח בימין) שאף אצל הנשים שייך קשירת תפילין ע"פ מה שמובא בגמ' (ע"ז לט. ובעוד מקומות) על אשת חבר שהייתה קושרת לבעלה תפילין על ידו. ולמעשה נחלקו בזה פוסקי זמננו, ו"א שהנשים יקדימו את הימין (הליכות שלמה תפילה פ"ב ס"ב, אבני ישפה ח"א ס"א, אשי ישראל ס"א הע' כ"ח בשם הגר"צ פראנק), ו"א שאין חילוק בזה בין אנשים לנשים (מרן הגר"ח קנייבסקי שליט"א בשאלת רב עמ' קמ"ד, שבט הקהתי ח"א ס"ו, רבבות אפרים ח"ז סי' י"ט ועוד). ואמר לי מרן הגר"י רצאבי שליט"א כי מסתבר שהעיקר בזה הוא חשיבות השמאל ולא עצם הקשירה שהרי קשירת התפילין היא ביד וכאן הקשירה היא בנעל, הרי שאין כאן דמיון גמור, ומוכרח שהעניין בזה הוא חשיבות כאמור לעיל ולכן גם הנשים צריכות לקשור את של שמאל תחילה.

זריעה בעציץ שאינו נקוב המונח בבית

ג[ישנה מחלוקת גדולה האם מותר לזרוע בשביעית בעציץ שאינו נקוב המונח בתוך בית. כי הנה בכל התורה כולה גזרו חכמים על שאינו נקוב אטו נקוב, כמפורש לענין שבת (שבת צה:) מעשרות (דמאי פ"ד מ"י) וכלאים (פ"ז מ"ח וברמב"ם פ"ה ה"ט"ו). ומסתבר דאף לענין שביעית גזרו חכמים שלא לזרוע בעציץ שאינו נקוב (שבט הלוי ח"ו סי' קס"ז). ודעת החזו"א (שביעית סי' כ"ב סק"א) שהמיקל לזרוע בעציץ שאינו נקוב המונח בבית, יש לו על מי לסמוך. וטעמו, כי בירושלמי (עלה פ"א) נסתפק שמא איסור זריעה בשביעית הוא רק בשדה ולא בבית, ועוד יש להסתפק שמא לא גזרו חכמים בשביעית בעציץ שאינו נקוב משום חיי נפש. ובמקום אחר כתב החזו"א שהדעת נוטה להחמיר בזה (ע"ש בס"י כ"ז סק"ד), וכן כתבו הפוסקים אחריו שמן הדין מותר אך ראוי להחמיר (מנחת שלמה ח"ג סי' קנ"ח א"ו, מנחת יצחק ח"י סי' קט"ו, קובץ תשובות ח"א סי' רל"ב סי' א' א' ושבט הלוי ח"ו סימן קס"ז). אמנם מהר"ח כסאר זלה"ה דקדק ממה שכתב הרמב"ם (שמיטה פ"א ה"ו) שמותר לבדוק את הזרעים [אם הם מצמיחים] בעציץ מלא גללים, משמע שרק לבדוק ורק בגללים, אבל לזרוע אף בעציץ שאינו נקוב, אסור, ואפילו בבית. וכן דקדק הגר"צ אבא שאול זלה"ה (אור לציון פ"א שאלה ד') וכן דעת מרן הגר"י רצאבי שליט"א (עין שנת השבע פ"ג ס"ה). ולענין גידול ירקות ללא תולעים הורה הגר"י אלישיב, שאין לזרוע בחממות ועציצים המנותקים מהקרקע, כיון שכך הוא צורת גידולם, אלא יש למכור את העציצים שאינם נקובים לגוי [שבזה אין את החששות שיש ב'היתר מכירה' של קרקע] ולאחר מכן תעשה הזריעה וכל מלאכות דאורייתא ע"י גוי וכן עושים היום בהכשרים המהודרים (שו"ת ישא יוסף ח"ה סי' כ"ד).

